

университета имени Ивана Франко. Предложены подходы к организации научно-исследовательской деятельности студенческой молодежи с целью подготовки компетентного конкурентоспособного специалиста, способного эффективно работать в условиях модернизации образования.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, педагогические инновации, модернизация образования, Педагогический колледж.

Zoryana Leniv. Formation and development of information & educational environment at a Teacher Training higher education institution in the context of modernization of education.

The article analyzes the trends of formation and development of the information & educational environment of a Teacher Training higher education institution using modern information and computer technology (ICT) – evidence from the Teacher Training (Pedagogical) College of Ivan Franko National University of Lviv. The approaches to the organization of students' research activities are suggested, which are aimed at training of a competent and competitive specialist able to work effectively in the context of modernization of education.

Key words: information & communication technologies (ICT), pedagogical innovations, modernization of education, Teacher Training (Pedagogical) College.

УДК 044.9:377

Л. Г. Петрова, С. П. Ніколаєнко

ВИКОРИСТАННЯ WIKI-ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ LIFELONG LEARNING ПЕДАГОГІВ СУМЩИНИ

У статті проаналізовано процеси інформатизації післядипломної педагогічної освіти та актуальність створення єдиного інформаційного простору засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Запропонований авторський погляд щодо створення інформаційно-освітнього простору для організації навчання протягом життя засобами вікі-технологій.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, навчання протягом життя, інформаційно-освітній простір, вікі-технології.

Постановка проблеми. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) проникають у навчальний процес, сприяючи зміні технологічних аспектів навчання. Нові інструменти мережі (соціальні мережеві сервіси) дають можливість для користувача здійснювати власну діяльність, використовуючи ресурсні складові і технологічні можливості середовища, що характеризується якістю інформаційних ресурсів, гнучкістю відносин і зв'язків між його елементами, рівнем технологічного забезпечення. Це зумовлює інтенсифікацію процесу інтелектуального розвитку й саморозвитку особистості, колективної діяльності, формування вмінь одержувати знання, користуючись різними сучасними методами опрацювання даних [3]. У цих умовах необхідний новий погляд на роль і значення lifelong learning (навчання протягом життя), що відповідає освітньому процесу, який диктується базовими тенденціями сучасного розвитку людства.

Значний потенціал у вирішенні означених завдань належить сучасному інформаційно-освітньому простору, котрий можна визначити як функціональне й просторове об'єднання суб'єктів освіти в систему соціально-педагогічних і предметно-інформаційних відносин.

Виклики інформаційного суспільства диктують необхідність у створенні wiki-ресурсу з метою lifelong learning для педагогів Сумщини, що має забезпечити формування інформаційно-освітнього простору, який передбачає як зміну змісту навчання, так і застосування інноваційних форм, методів та засобів навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика неперервної освіти, відображена в Меморандумі під гаслом «Навчання протягом усього життя», багато років перебуває в центрі уваги міжнародних організацій, що діють в інтересах освіти. Психолого-педагогічні особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання досліджувалися в роботах багатьох учених, зокрема В. Бикова, Б. Гершунського, М. Голованя, М. Жалдака, Н. Тверезовської, Ю. Жука, О. Желюка, О. Ляшенка, В. Лапінського, П. Маланюка, І. Мархеля, Н. Морзе, Г. Жабеєва та інших учених. Однак недостатньо уваги приділено дослідженню ролі соціальних мереж у формуванні інформаційно-освітнього простору. Проблематику становлення моделі мережевої спільноти розглядають у своїх роботах Е. Гідденс, Р. Коллінз, М. Манн. Про значний інтерес науковців щодо підвищення ефективності навчання з використанням інформаційних технологій, педагогічних підходів до комп'ютеризації навчального процесу, дидактичних властивостей комп'ютерних засобів свідчать наукові доробки В. Бикова, Р. Гуревича, Д. Опеншоу, Н. Тверезовської й інших дослідників.

Мета статті полягає у визначенні складових інформаційно-освітнього простору, розробленого засобами wiki-технологій для організації lifelong learning.

Виклад основного матеріалу. Життя в ХХІ ст. є досить динамічним, тому знань, якими ми володіємо сьогодні, завтра вже недостатньо. Така тенденція зумовила стрімкий розвиток концепції «Lifelong learning» («Навчання протягом усього життя») [1]. Сучасна успішна людина повинна йти «в ногу з часом», а це ґрунтується на постійній роботі над собою та власним розвитком. Глобалізація, перехід до науково-інформаційних технологій, формування суспільства знань помітно змінюють суть освіти, у тому числі уявлення про її якість. Освіта нового століття – це освіта для людини. Основна мета здійснюваних і майбутніх перетворень – нова якість освіти. Ключовим питанням сучасної освіти є формування потреби і здатності вчитися впродовж життя, а це неможливо без опанування інформаційних технологій [4].

Та, на жаль, не кожен може самотійно раціонально спрямувати процес lifelong learning через обмеженість інформації. Саме тому 2010 рік став для Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (СОІПО) відправною віхою для переходу системи професійного вдосконалення освітян на новий рівень – рівень ХХІ століття. Педагогічні працівники Сумщини можуть використовувати сучасні мережні інструменти відкритої освіти як інформаційно-комунікаційну платформу для отримання знань та набуття навичок.

Наприкінці ХХ сторіччя суттєвого розвитку набули інструменти систем відкритої освіти, спрямовані на розв'язання проблем сучасної педагогіки, що сприяють підвищенню якості та розширенню обсягів контентного наповнення інформаційного ресурсного простору, поліпшенню доступу до наукових і навчальних відомостей широкому колу користувачів, підвищенню

ефективності проектування і застосування комп'ютерно-орієнтованих систем навчального призначення [9].

На базі СОІППО створений електронний предметно-інформаційний ресурс навчального середовища сучасних відкритих педагогічних систем. На основі даного ресурсу не тільки суттєво урізноманітнюються змістові складові методичних систем навчання, але й відображається специфіка реалізації навчального процесу, а саме *lifelong learning*.

Спеціальні технології підтримки віртуальної навчальної діяльності (наприклад, веб 2.0) забезпечують взаємодію педагогів у процесі виконання ними спільних проектів, розв'язування єдиних навчальних завдань, взаємного інформування тощо [6].

За кордоном в останні кілька років технології веб 2.0 стали все частіше використовувати як платформи для організації освітньо-інформаційного простору. Так, наприклад, у Великобританії технології веб 2.0 активно застосовуються як на рівні масштабних проектів, що охоплюють усю мережу університету, так і на рівні окремих академічних програм та курсів [8, с. 2].

Використавши одну з технологій веб 2.0, а саме *wiki*-технологію, фахівці СОІППО розробили електронний ресурс *Sumy Wiki* (<http://istoriya.sumy.ua>), завдяки якому педагоги Сумщини стали учасниками регіонального Інтернет-проекту з міжнародною участю «Сумські літописи», виконуючи цілісний мережевий проект (рис. 1).

Завдання проекту:

- забезпечити педагогів рівним і відкритим доступом до якісного навчання;
- підвищувати кваліфікацію за фахом у рамках упровадження ІКТ у навчально-виховний процес;
- надати школярам, студентам і викладачам можливість разом працювати з новими соціальними сервісами;
- досліджувати історію рідного краю та узагальнювати зібрані матеріали.

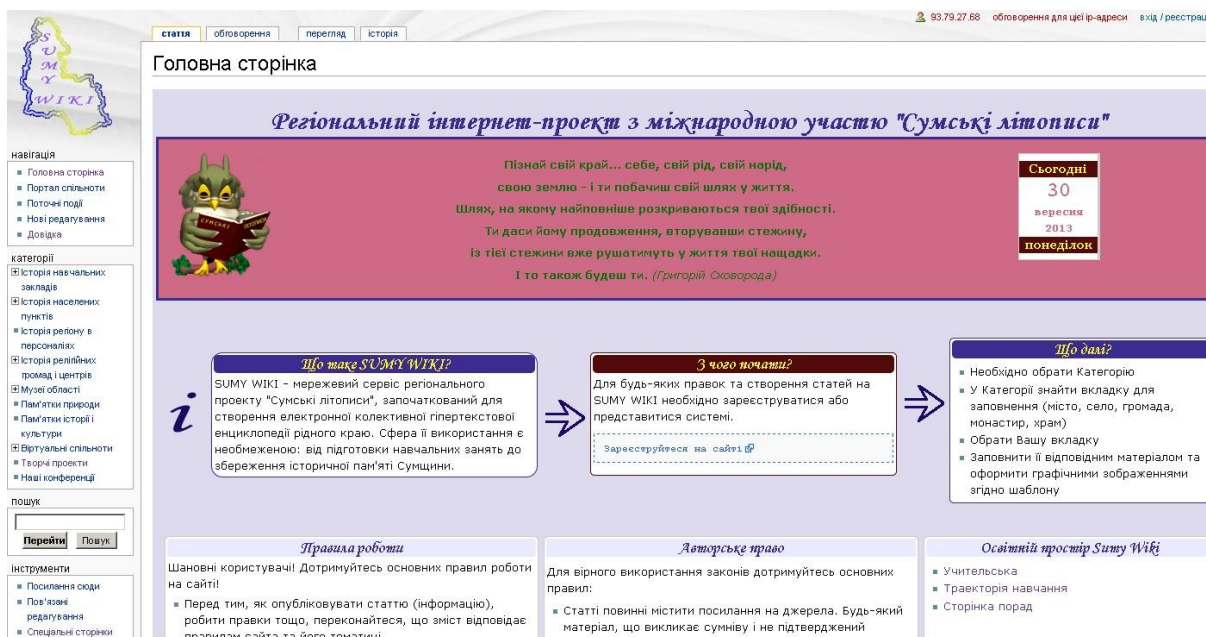


Рис. 1. Головна сторінка *Sumy Wiki*

Реалізація проекту – помітна подія в освітньому просторі Сумщини, оскільки вперше перед викладачами, студентами, школярами та їх батьками відкрився простір рівних можливостей, де вони можуть думати і діяти спільно, використовуючи підтримку програмних агентів, пам'ять бази даних та інтелектуальний потенціал один одного. Літопис не прагне копіювати проект всесвітньої енциклопедії. Це набагато більш вільний за формою експеримент, у рамках якого ми вчимося думати і діяти як мережева спільнота. Проект є живим прикладом поступового ускладнення структури та об'єднання окремих клітинок у єдиний організм люблячих свій край людей.

Проект «Сумські літописи» є масштабним експериментом з вивчення можливостей ВікіВікі в навчальній практиці. Колективний гіпертекст є ідеальним полем для педагогічної технології співробітництва. Це нова електронна шкільна дошка, на якій можуть писати всі учасники навчального процесу, яка є вдалим прикладом загального ресурсу, прикладом простору, що використовує для колективної діяльності група людей. Це вигідно відрізняє його від різного роду презентацій.

Проект стає багатим середовищем для спільного навчання, у якому вчителі, студенти та школярі можуть знаходити факти, приклади для наслідування, матеріали для порівняння та аналізу, засоби для обробки та візуалізації даних. На сайті проекту педагоги та учні мають можливість, зареєструвавшись, робити дописи в категоріях: історія навчальних закладів, історія населених пунктів, історія регіону в персоналіях, історія релігійних громад і центрів, пам'ятки історії та культури, пам'ятки природи, музеї області, віртуальні спільноти, творчі проекти, наші конференції.

У проекті може брати участь кожен бажаючий, незалежно від його рівня знань і вмінь. Це відомий принцип, який іноді формулюється метафорично: «низький поріг – висока стеля – просторі стіни». При цьому він відкриває можливості для зростання та освоєння нових технічних можливостей: наповнення статей посиланнями на історичні події, географічні об'єкти, встановлення зв'язків між статтями, придбання навичок колективної категоризації. У міру наповнення «Сумських літописів» статтями про навчальні заклади, відомих людей, міста і села, храми і музеї формується все більше складний і багатовимірний гіпертекст. У цьому гіпертексті можна простежувати зв'язки між сторінками, можна збирати нові статті з уже існуючих.

Участь у проекті вимагає неформального та відповідального підходу до справи. Лише в такому разі Сумщина отримає якісний, науково-достовірний, такий, що презентує новий імідж древніх територій, електронний контент, яким зможе пишатися [4].

Регіональний Інтернет-проект з міжнародною участю «Сумські літописи» переслідує декілька взаємопов'язаних практико-орієнтованих цілей, серед яких особливе місце посідає організація навчального процесу за кредитно-модульною системою підвищення кваліфікації. Досить вдалою, на наш погляд, є типова структура організації вікі-сайтів, а саме – наявність сторінок статей та сторінок обговорення до них. Зареєстровані на Sumy Wiki слухачі курсів

підвищення кваліфікації створюють персональні сторінки користувача (рис. 2), які слугують їхніми візитками та мають посилання на особистий внесок користувача у вигляді статей в категоріях вікі-ресурсу, що власне і формує історико-краєзнавчий контент «Сумських літописів» (рис. 3).

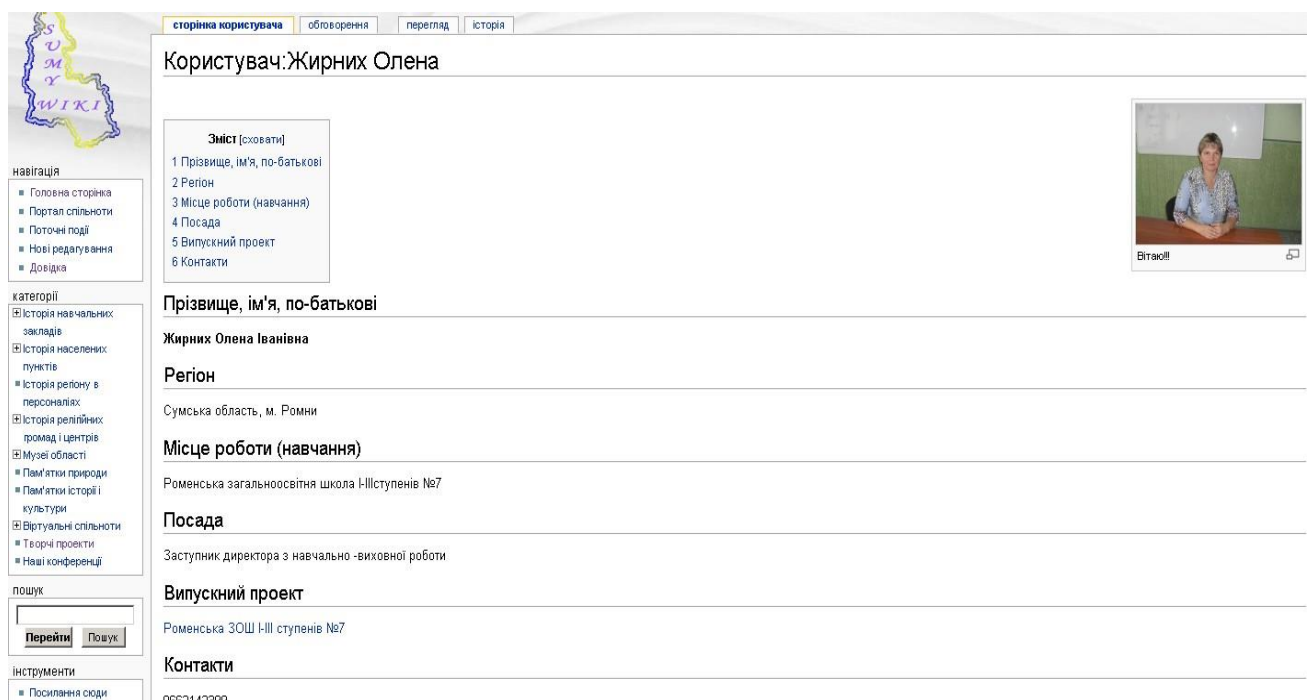


Рис. 2. Персональна сторінка користувача

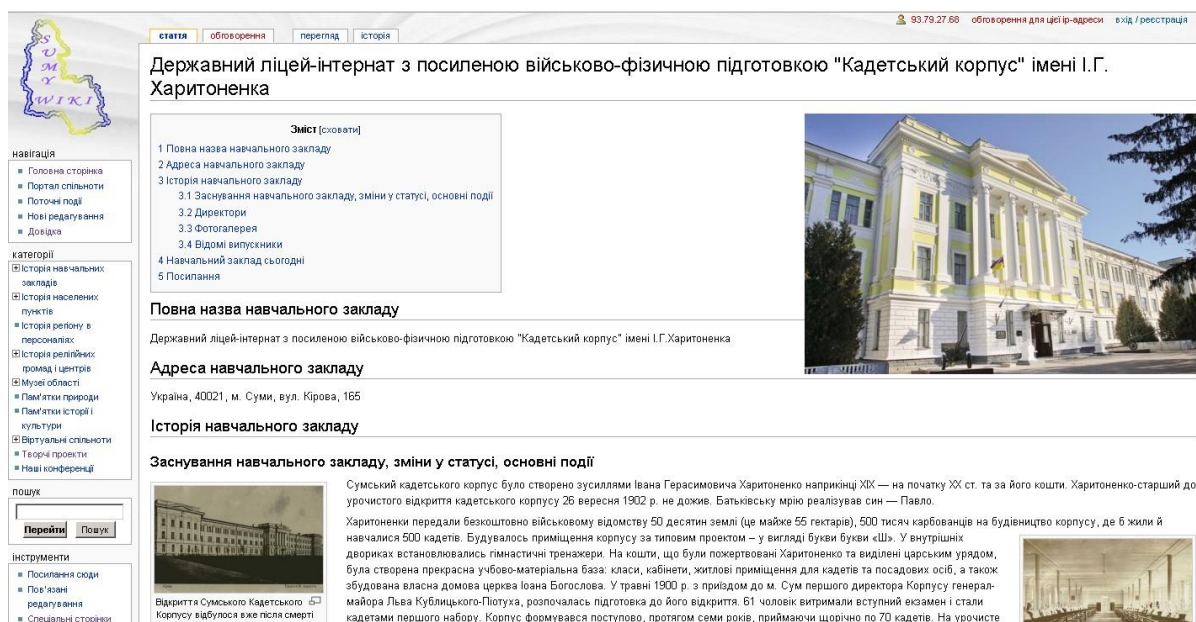


Рис. 3. Стаття в категорії «Історія навчальних закладів»

Сторінки обговорення слугують для of-line комунікації учасників навчального процесу в ході індивідуальної керованої роботи в дистанційному форматі (рис. 4).

сторінка користувача | **обговорення** | перегляд | історія

93.79.27.68 обговорення для цієї ір-адреси вхід / реєстрація

Обговорення користувача: Мірошніченко Наталія Миколаївна

Зміст [сховати]

1 Соціально-гуманітарний кредитний модуль
2 Професійний модуль

2.1 Освітній менеджмент
2.1.1 Менеджмент персоналу
2.1.2 Фінансовий менеджмент
2.1.3 Стратегічний менеджмент
2.1.4 Методологічні засади управління ЗНЗ
2.1.5 Управління якістю освіти ЗНЗ
2.1.6 Шкільний менеджмент
2.1.7 Організаційна культура ЗНЗ
2.1.8 Маркетинг в освіті
2.2 Психологія управління
2.3 Менеджмент інновацій
2.4 ІКТ

Соціально-гуманітарний кредитний модуль

Николаенко Світлана Петрівна
Луценко Світлана Миколаївна

Доброго дня, шановна пані Наталю! Сподіваюся, опрацьована Вами лекція дасть Вам змогу відповісти на наступні питання:

1. Яке з запропонованих визначень терміну "інформаційний простір" Ви б обрали як найбільш зрозуміле? Чому?
2. Які фактори, на Вашу думку, є визначальними у формуванні освітнього середовища, а які - освітнього простору?
3. Які умови вступу країни до ЄС?
4. Які переваги отримає Україна з приєднанням до євроспільноти?

Дякую за увагу!

Добрего вечора!

1. Інформаційний простір - це сфера у сучасному житті світу, в якій інформаційні комунікації відіграють провідну роль. 2. Фактори навчального середовища - це соціальне, культурне, професійне та фізичне оточення. Фактори освітнього середовища - це система впливів і умов формування особистості. (охоплює більший освітній ареал) 3. Дотримання стандартів у сферах демократії, верховенства права та

Рис. 4. Сторінка обговорення користувача

Маючи доступ до персональних сторінок обговорення викладачів кредитних модулів курсів підвищення кваліфікації, слухачі знайомляться з викладеними на них лекційними й інструктивно-методичними матеріалами, беруть участь у тематичних дискусіях, отримують необхідні консультації за індивідуальною освітньою траєкторією навчання.

Ще одна функція даного вікі-ресурсу – використання його як професійного майданчика для запровадження інноваційних форм організації фахової підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників у вигляді педагогічних майстерень, а саме авторської творчої майстерні вчителів історії та суспільних дисциплін.

Висновки. Отже, розглянута відкрита педагогічна система відповідає сучасному рівню розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, може ефективно використовуватись в електронних предметно-інформаційних ресурсах, створювати оперативну підтримку педагогів на робочому місці, умови для навчальної, дослідницької та наукової діяльності, розвитку навичок самостійної роботи, сприяючи тим самим розвитку професійної компетентності та підвищенню фахового рівня освітян. Саме впровадження в освіту України принципів відкритої освіти акумулює останні погляди вчених і практиків на перспективні шляхи розвитку освіти в інформаційному суспільстві, забезпечує поширення в освіті України світових тенденцій розвитку освітніх систем.

Список використаної літератури

1. Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/ua/actually/12083-zatverdgeeno-galuzevu-kontseptsiiyu-rozvitku-nepereprvnoyi-pedagogichnoyi-osviti>.

2. Державна програма «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006–2010 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1153-2005-%EF>.

3. Жук Ю. О. Теоретико-методологічні проблеми формування інформаційного освітнього простору України [Електронний ресурс] / Ю. О. Жук // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2007. – № 2. – Режим доступу до журналу: 12.10.2009 : www.ime.edu-ua.net/em3/emg.html.

4. Ніколаєнко С. П. Технології вікі та можливості мережевого проекту «Сумські літописи» : [методичний посібник] / С. П. Ніколаєнко, Л. Г. Петрова. – Суми : СОІППО, 2011. – 24 с.

5. Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика. Аналітична записка / Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/252>.

6. Патаракин Е. Д. Социальные сервисы Веб 2.0 в помощь учителю / Е. Д. Патаракин. – [2-е изд., испр.]. – М., 2007. – 64 с.

7. Тім О'Рейлі. Що таке Веб 2.0? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 12.10. 2009 – <http://hip.org.ua/it-news/internet/what-is-web20.html>.

8. Ramanau R. Web 2.0 technologies in learning with the Open University in the UK // E-learning PRO Magazine. – 2009. – № 2. – P. 1–3.

9. Walery I. Bykow. E-pedagogika a wspolczesne systemy nauczania na odleglosc // Kształcenie ustawiczne do wielokulturowosci / pod redaksja Tadeusza Lewowickiego i Franciszka Szloska. – Warszawa – Radom: Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB, 2009. – P. 356–361.

Л. Г. Петрова, С. Н. Николаенко. Использование wiki-технологии для организации lifelong learning педагогов Сумщины.

В статье проанализированы процессы информатизации последипломного педагогического образования, актуальность создания единого информационного пространства средствами информационно-коммуникационных технологий, которые становятся одними из приоритетных направлений развития образования в Украине. Предложен авторский взгляд на создание информационно-образовательного пространства для организации обучения на протяжении жизни средствами вики-технологий.

Ключевые слова: *информационно-коммуникационные технологии, обучение на протяжении жизни, информационно-образовательное пространство, вики-технологии.*

L. Petrova, S. Nikolaienko. Using wiki-technology for the organization of educators lifelong learning in Sumy.

The article analyzes the process of informatization of postgraduate education, the relevance of a single information space by means of information and communication technologies are among the priority areas of education in Ukraine. The author's view of the development of information and educational space for organizing lifelong learning means wiki-technology.

Key words: *information and communication technology, lifelong learning, information and educational space, wiki-technology.*